

**JAVNO PREDUZEĆE
„TOPLIFIKACIJA“
Broj: 3336
LAZAREVAC**

JP “TOPLIFIKACIJA” LAZAREVAC

**GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023.**

SADRŽAJ:

1. UVOD	3
2. OSNOVNI PODACI O PRIVREDNOM DRUŠTVU	4
2.1.1. Organizaciona i kadrovska struktura	5
2.1.2. Eksterni revizor.....	5
3. DELATNOST DRUŠTVA I OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI.....	6
4. FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTAT POSLOVANJA DRUŠTVA	7
4.1. Analiza finansijskih i nefinansijskih pokazatelja.....	9
4.1.1. Obračun finansijskih pokazatelja	9
5. INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE.....	13
6. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ I ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA	13
7. OTKUP SOPSTVENIH UDELA.....	14
8. INFORMACIJE O POSTOJANJU OGRANAKA	14
9. KORIŠĆENI FINANSIJSKI INSTRUMENTI OD ZNAČAJA ZA PROCENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPEŠNOSTI POSLOVANJA	14
10. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA.....	17
10.1. Kreditni rizik.....	15
10.1.1. Potraživanja od kupaca.....	15
10.1.2. Obaveze prema dobavljačima	15
10.2. Tržišni rizik.....	18
10.2.1. Rizik od promene kursa stranih valuta	16
10.2.2. Rizik od promene kamatnih stopa	16
10.2.3. Rizik od promene cena.....	16
10.3. Rizik likvidnosti	16
10.4. Upravljanje rizikom kapitala	17
11. POSLOVNI DOGAĐAJI NAKON ISTEKA POSLOVNE GODINE.....	17

1. UVOD

Zakonom o računovodstvu je propisana obaveza sastavljanja godišnjeg izveštaja o poslovanju za velika i srednja pravna lica i javna društva nezavisno od njihove veličine.

Sadržaj godišnjeg izveštaja o poslovanju je takođe propisan Zakonom. Međutim, izveštaj može da sadrži i druge podatke u skladu sa prosuđivanjem, potrebama i značajem informacija koje Preduzeće treba da obelodani i prezentuje.

Ovaj izveštaj sastoji se u pretvaranju iznosa prikazanih u bilansu stanja, bilansu uspeha i ostalim finansijskim izveštajima u relevantne pokazatelje kao što su procentualna učešća i indeksi i poređenja tih pokazatelja između obračunskih perioda ili ostvarenih i planiranih veličina radi uočavanja značajnih promena i tendencija kretanja.

2. OSNOVNI PODACI O PREDUZEĆU

Javno preduzeće za distribuciju toplotne energije “Toplifikacija” Lazarevac, osnovano je 16.08.2006. godine, kao privredno društvo za distribuciju toplotne energije “Toplifikacija” Lazarevac. JP “Toplifikacija” Lazarevac nastalo je promenom pravne forme iz privrednog društva, koje je osnovano Odlukom o osnivanju Privrednog društva za distribuciju toplotne energije “Toplifikacija” doo Lazarevac, brojI-1244/3 od 16. avgusta 2006. godine, koje je doneo Upravni odbor Javnog preduzeća “Elektroprivreda Srbije” u vršenju ovlašćenja Skupštine zavisnog Privrednog društva za proizvodnju, preradu i transport uglja-Rudarski basen “Kolubara” doo Lazarevac.

Privredno društvo “Toplifikacija” doo je registrovano u Registru Privrednih subjekata kod Agencije za privredne register dana 18.09.2006.godine, RešenjemBD 144205/2006.

Odlukom o prenosu udela i osnivačkih prava bez naknade br. I-409/8 od 12.04.2007. godine Upravni odbor Javnog preduzeća “Elektroprivreda Srbije” u vršenju ovlašćenja Skupštine zavisnog Privrednog društva za proizvodnju, preradu i transport uglja Rudarski basen “Kolubara” doo Lazarevac, preneti su udeli i osnivačka prava po osnovu tog udela u PD “Toplifikacija” doo Lazarevac, bez naknade na Gradsku opštinu Lazarevac.

Odlukom broj 06-52/2007 od 13.06.2007. godine Skupština gradske opštine Lazarevac prihvatila je da se udeli i osnivačka prava bez naknade prenese na gradsku opštinu Lazarevac,

Ugovorom o prenosu udela u Privrednom društvu za distribuciju toplotne energije “Toplifikacija” doo Lazarevac, broj 21152 od 21.06.2007. godine i Ov 186/2007 od 21.06.2007. godine, prenosilac udela Privredno društvo za proizvodnju, preradu i transport uglja Rudarski basen “Kolubara” doo Lazarevac, prenosi bez naknade udeo i sva prava po osnovu tog udela u PD “Toplifikacija” doo Lazarevac na sticaoca udela-Gradsku opštinu Lazarevac.

Odlukom o izmeni Odlukeo osnivanju privrednog društva za distribuciju toplotne energije “Toplifikacija” doo Lazarevac, br. 06-67/2007-IX od 21.06.2007. godine, Osnivačem Privrednog društva “Toplifikacija” doo Lazarevac imenovana je Gradska opština Lazarevac, Odlukom o promeni pravne forme društva sa ograničenom odgovornošću “Toplifikacija” doo Lazarevac u Javno preduzeće , broj 06-68/2007-IX od 21.06.2007. godine, čime se menja pravna forma u javno preduzeće, tako da novo poslovno ime glasi Javno preduzeće za distribuciju toplotne eneergije “Toplifikacija” Lazarevac.

Olukom o osnivanju Javnog preduzeća za distribuciju toplotne energije “Toplifikacija” Lazarevac broj 06-179/2007-IX od 26.09.2007. godine, Skupština gradske opštine Lazarevac osnovala je Javno preduzeće za distribuciju toplotne energije “Toplifikacija” Lazarevac.

Rešenjem broj BD 94177/2007 od 11.10.2007. godine Agencije za privredne registre upisano je u Registar privrednih subjekata Javno preduzeće za distribuciju toplotne energije “Toplifikacija” Lazarevac, Karađorđeva 32, skraćeno ime JP “Toplifikacija” Lazarevac, sa matičnim brojem 20199601 i PIB-om 104643237.

100% učešća u vlasništvu Preduzeća ima Gradska opština Lazarevac.

Matični broj Preduzeća je 20199601.

Poreski identifikacioni broj Preduzeća je 104643237.

Sedište Preduzeća je u Lazarevcu, ul. Karađorđeva 32.

Web adresa Preduzeća je www.toplifikacija.net.

Preduzeće je u 2023. godini imalo prosečno 164 zaposlenih (u 2022. godini 162).

2.1.1. Organizaciona i kadrovska struktura

* Organizaciona shema



2.1.2. Eksterni revizor

Preduzeće je za 2023. godinu odabralo za eksternog revizora kompaniju KLS Revizija Beograd (2022: KLS Revizija Beograd).

3. DELATNOST DRUŠTVA I OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI

Osnovna delatnost Društva je 3530 - Snabdevanje parom i klimatizacija.

Naša poslovna snaga se ogleda u mladom timu ljudi koji svoje znanje stalno unapređuje kroz stručna usavršavanja.

Naročitu pažnju poklanjamo željama i zadovoljstvu krajnjih korisnika naših proizvoda kroz konstantnu komunikaciju sa njima, kako putem elektronskih medija, tako i u direktnoj komunikaciji, čime svoje usluge stalno unapređujemo.

4. FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTAT POSLOVANJA PREDUZEĆA

Uokviru ovog dela, prikazan isunekiod relevantnih parametarapostlovanjajakojisuznačajnizapravilnorazumevanjenavedenematerije.

Bilansuspeha

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	01.01- 31.12.2023.	01.01- 31.12.2022.
Poslovniprihodi	620.189	477.835
Poslovnirashodi	550.853	502.697
Poslovnirezultat	69.336	(24.862)
Finansijskiprihodi	12.330	8.618
Finansijskirashodi	211	12
Finansijskirezultat	12.119	8.606
Prihodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz Bilansuspeha	0	3.298
Ostali prihodi	8.052	5.793
Rashodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz Bilansuspeha	17.058	23.392
Ostali rashodi	17.044	619
Rezultat iz redovnog poslovanja pre oporezivanja	55.405	(31.176)
UKUPNI PRIHODI	640.571	495.544
UKUPNI RASHODI	585.166	526.720
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA	55.405	(31.176)
PORESKI RASHOD PERIODA	7.378	
ODLOŽENI PORESKI RASHODI PERIODA	5.362	2.121
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI PERIODA		
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA	42.665	(33.297)

Bilansstanja

AKTIVA	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2022.</i>	<i>31.12.2022.</i>
Upisani a neplaćenikapital	3.016	3.016
Stalnaimovina	1.410.410	1.371.358
Nematerijalnaimovina	293	465
Koncesije, patenti, licence, softver i ostala nematerijalna ulaganja	293	465
Nekretnine, postrojenjaioprema	1.410.117	1.370.893
Zemljište i građevinskiobjekti	1.367.365	1.324.055
Postrojenjeioprema	42.003	46.838
Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu	749	
Obrtna imovina	249.664	236.105
Zalihe	78.209	77.462
Materijal, rezervni delovi, alat i sitan inventar	77.718	77.029
Roba	203	203
Plaćeni avansi za zalihe i usluge	288	230
Potraživanja po osnovuprodaje	109.137	114.700
Potraživanja od kupaca u zemlji	109.137	114.700
Ostala kratkoročna potraživanja	6.944	9.700
Ostalapotraživanja	6.944	9.700
Kratkoročnifinansijskiplasmani	7.480	3.256
Gotovina igotovinskiiekivalenti	46.422	28.228
Kratkoročna aktivnavremenskarazgraničenja	1.472	2.759
Ukupnaaktiva - Poslovnaimovina	1.663.090	1.610.479

PASIVA	u 000 dinara	
	31.12.2023.	31.12.2022.
Kapital	1.332.301	1.289.636
Osnovnikapital	1.042.790	1.042.790
Upisani a neuplaćenikapital	3.016	3.016
Neraspoređenidobitak	286.495	277.127
Gubitak	0	33.297
Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze	77.670	70.935
Dugoročnarezervisanja	41.020	34.298
Dugoročnapasivnavremenskarazgraničenja	36.650	36.637
Odložene poreske obaveze	42.389	37.026
Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze	210.730	212.882
Obaveze iz poslovanja	187.363	200.278
Ostale kratkoročne obaveze	23.742	12.604
Ukupna pasiva	1.663.090	1.610.479

Prema podacima iz tabele Bilansa uspeha, vidimo da je Preduzeće ostvarilo dobitak na kraju 2023.godine u iznosu od 42.665 hiljada dinara.

Rezultat pre oporezivanja na kraju 2023. godine predstavlja dobitak u iznosu od 55.405 hiljada dinara.

4.1. Analiza finansijskih i nefinansijskih pokazatelja

Organi upravljanja Preduzeća analiziraju ostvarene prihode, rashode i rezultat poslovanja. Takođe, analiziraju se i upoređuju osnovni finansijski pokazatelji kao što su:

- prinos na ukupnikapital
- neto prinos na sopstvenikapital
- poslovni neto dobitak (stopa neto dobitka)
- stepenzaduženosti
- stepenilikvidnosti
- neto obrtnikapital

4.1.1. Obračun finansijskih pokazatelja

Finansijski pokazatelji predstavljaju odnose karakterističnih veličina bilansastanja i bilansauspeha koji su od značaja za ocenu finansijskog statusa, rentabilnosti i upravljanja Preduzeća. U nastavku su prikazani finansijski pokazatelji za 2023:

- **Pokazatelj rentabilnosti**

Suština rentabilnosti polazi od činjenice da se tokom poslovanja Preduzeća ostvari što veća dobit uz što manje angažovanih sredstava.

Rentabilnost je veoma značajna u poslovanju, ali ne sme biti u suprotnosti sa načelom likvidnosti. Da bi se ostvarila što veća dobit, neophodno je angažovati više novčanih sredstava uz što manji trošak i uz plasiranje proizvoda i usluga na efikasan način klijentima, dok likvidnost zahteva da se sve dospelje obaveze izmire u datom vremenu.

Najčešći pokazatelji rentabilnosti finansijskih organizacija su analizirani u nastavku teksta.

Prinos na ukupan kapital (eng.: ROA – Return on Assets) je pokazatelj rentabilnosti, profitabilnosti Preduzeća i utvrđuje se stavljanjem u odnos bruto dobiti i kapitala, odnosno po formuli:

$$\text{Prinos na ukupni kapital} = \frac{55.405}{1.332.301} \times 100 = 5,00\%$$

Prinos na ukupan kapital se izražava u procentima i pokazuje koliki je prinos ostvaren na ukupno angažovana sredstva. Sa aspekta poslovanja Preduzeća, prinos na ukupni kapital u 2023. godini iznosi 5,00% dok je u 2022. godini ovaj pokazatelj iznosio -3,00%.

Neto prinos na sopstveni kapital (eng.: ROE – Return on Equity) je također značajan pokazatelj rentabilnosti Preduzeća i izračunava se stavljanjem u odnos neto dobiti i kapitala, odnosno po formuli:

$$\text{Neto prinos na sopstveni kapital} = \frac{42.665}{1.332.301} \times 100 = 4,00\%$$

Neto prinos na sopstveni kapital se isto izražava u procentima i meri profitabilnost ostvarenu angažovanjem sopstvenog kapitala vlasnika. U 2023. godini, ovaj pokazatelj je iznosio 4,00% dok je u 2022. godini iznosio -3,00%.

Poslovni neto dobitak (stopa neto dobitka) je takođe pokazatelj rentabilnosti Preduzeća i dobija se stavljanjem u odnos neto dobiti i poslovnih prihoda, odnosno po formuli:

$$\frac{\text{Stopa neto dobitka}}{42.665} = \frac{42.665}{620.189} \times 100 = 7,00\%$$

Ovaj ratio izražen u procentima pokazuje nam kolika je profitabilnost Preduzeća u odnosu na ukupne poslovne prihode. U 2023. godini, ovaj pokazatelj je iznosio 7,00% dok je u 2022. Godini iznosio-7,00%. To bi značilo da svakih 100 dinara prihoda od prodaje i pružanja usluga donosi 7,00dinara neto dobitka.

- **Pokazatelj finansijske strukture**

Rezultat koji Preduzeće ostvaruju može da potiče iz različitih izvora finansiranja. Izuzetno je važno sagledati obim korišćenja sopstvenih i tuđih izvora finansiranja. Za prikaz odnosa sopstvenih i tuđih izvora finansiranja najčešće se koriste sledeći pokazatelji:

Stepen zaduženosti je pokazatelj solventnosti i finansijske strukture Preduzeća i dobija se stavljanjem u odnos ukupnih obaveza, uključujući i rezervisanja, i ukupne pasive, odnosno po formuli:

$$\frac{\text{Stepen zaduženosti}}{288.402} = \frac{288.402}{1.663.090} \times 100 = 17,00\%$$

Ovaj pokazatelj se izražava u procentima i pokazuje učešće pozajmljenog kapitala u ukupnim izvorima finansiranja. U slučajevima kada je stepen zaduženosti manji, to je finansijska struktura Preduzeća bolja i rizik od nesolventnosti je znatno manji. To znaci da se preduzeće u većoj meri finansira iz sopstvenih izvora finansiranja. Na kraju 2023. godine, pokazatelj zaduženosti je iznosio 17,00% dok je u 2022. godini isti iznosio 18,00%. Ovi rezultati pokazuju da se preduzeće finansira iz sopstvenih izvora_.

Racio pokriva rashoda na ime kamate je pokazatelj pokriva Preduzeća, koji stavlja u odnos neto dobitak i iznos ukupnih rashoda po osnovu kamata za posmatrani period i izračunava se po formuli:

$$\frac{\text{Racio pokriva rashoda na ime kamata}}{42.665} = \frac{42.665}{199} \times 100 = 21.440,00\%$$

Ovaj racio meri stepeno pterećenja neto dobitka, kao prinosa na ukupno angažovanu imovinu Preduzeća, izdacima za kamatu. Obzirom da Preduzeće nema rashode od kamata (što se vidi iz prethodnog pokazatelja), finansijska pozicija Preduzeća i po osnovu ovog pokazatelja je stabilna. Racio pokriva rashoda na ime kamate za prethodnu godinu je takođe stabilan.

- **Pokazatelji likvidnosti**

Pod likvidnošću se podrazumeva sposobnost Preduzeća da na vreme i u roku izmiri sve dospele obaveze. Održavanje likvidnosti je od vitalnog značaja za svaki privredni subjekt, a posebno za finansijsku organizaciju.

Najvažniji pokazatelji likvidnosti prikazani su u nastavku.

Stepen likvidnosti I je pokazatelj likvidnosti, odnosno prikazuje sposobnosti analiziranog Preduzeća da blagovremeno izmiri sve svoje dospele obaveze. Dobija se stavljanjem u odnos gotovine i gotovinskih ekvivalenata i kratkoročnih obaveza, odnosno po formuli:

$$\text{Stepen likvidnosti I} = \frac{46.422}{210.730} \times 100 = 22,00\%$$

Pomenuti racio pokazuje sa koliko dinara gotovine i gotovinskih ekvivalenata je pokriven jedan dinar kratkoročnih obaveza. Što je pokazatelj veći Preduzeće je likvidnije, jer poseduje više raspoloživih novčanih sredstava za izmirenje dospelih obaveza. Poželjno pravilo za ovaj racio je 1:1. U 2023. godini, stepen likvidnosti prvog stepena je iznosio 22,00% što znači da je svakih 100 dinara kratkoročnih obaveza bio pokriven sa 22 dinara gotovine i gotovinskih ekvivalenata. U 2022. godini, ovaj pokazatelj je iznosio 14,00% što govori da je društvo svakih 100 dinara kratkoročnih obaveza pokrivalo sa 14,00 dinara gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Stepen likvidnosti II (racio reducirane likvidnosti ili acid test) dobija se stavljanjem u odnos kratkoročnih potraživanja, plasmana i gotovine i kratkoročnih obaveza, odnosno po formuli:

$$\text{Stepen likvidnosti II} = \frac{169.983}{210.730} \times 100 = 81,00\%$$

Ovaj racio pokazuje sa koliko dinara likvidne obrtne imovine odnosno kratkoročnih potraživanja, plasmana i gotovine je pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza. Smatra se da, kada je ovaj pokazatelj veći od 1 da je društvo likvidno (u teoriji bi ovaj odnos trebao da bude 2:1), ali treba uzeti u obzir i strukturu likvidne imovine, stepen naplativosti potraživanja i sinhronizaciju tokova priliva i odliva novca. U našem slučaju likvidnost II stepena, u 2023. godini je 81,00% i pokazuje da je 100 dinara kratkoročnih obaveza pokriveno sa 81,00 dinara

obrtnih sredstava (bez zaliha). Racio je veći u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosio 74,00%.

Neto obrtni kapital (neto obrtna sredstva) je deo obrtne imovine Preduzeća finansiran iz dugoročnih izvora i utvrđuje se po sledećoj formuli:

$$\text{Neto obrtni kapital} = 249.664 - 210.730 = 38.934$$

U praksi, što je neto obrtni kapital veći, smatra se da je društvo solventnije i likvidnije. Neto obrtni kapital Preduzeća je pozitivan i iznosi RSD 38.934 hiljada dok je u prethodnom periodu iznosio RSD 23.223 hiljada.

5. INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Svet bi bio mnogo lepše mesto, kada bismo svi zajedno mislili na zaštitu naše prirode. Mi smo svesni da kao odgovorna kompanija treba da pazimo na naše životno okruženje sa više različitih aspekata.

Preduzećenema značajanog i direktnog uticaja na zagađenje životne sredine.

Preduzeće teži da sva papirna dokumenta i komunikaciju zameni elektronskom i sugeriše na smanjenu potrošnju papira. Na taj način se podiže svest svih zaposlenih ka očuvanju životne sredine i okoline.

6. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ I ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA

Preduzeće ima jasno definisan plan razvoja za naredni period. U narednim godinama, radiće se na proširenju postojeće mreže. Preduslov za to je osposobljavanje Toplane da isporuči adekvatne količine toplotne energije, kao našeg dobavljača. Podsećamo da JP “Toplifikacija” Lazarevac vrši isporuku i naplatu utrošene toplotne energije, koju kupuje od AD EPS Ogranak Kolubara. Pored toga, biće izvršene sanacije postojećih delova sistema koji imaju gubitke..

Kao što je ranije pomenuto, Preduzeće će u narednom periodu nastaviti da poklanja pažnju željama i zadovoljstvu korisnika usluga.

Kupcima je omogućeno praćenje stanja na sajtu JP “Toplifikacija” Lazarevac www.toplifikacija.net, kao i slanje on line reklamacija, čime je znatno skraćeno vreme u rešavanju reklamacija korisnika.

7. OTKUP SOPSTVENIH UDELA

Nema sticanja sopstvenih udela društva u toku 2023. i 2022. godine.

8. INFORMACIJE O POSTOJANJU OGRANAKA

Preduzećenemaregistrovanihogranaka.

9. KORIŠĆENI FINANSIJSKI INSTRUMENTI OD ZNAČAJA ZA PROCENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPEŠNOSTI POSLOVANJA

Klasifikacija finasijskih sredstava se utvrđuje na početku inicijalnog priznavanja, odnosno kada Preduzeće postane strana u ugovornim odnosima u vezi sa instrumentom.

Obezvredenje (umanjenje vrednosti)

Ako je nadoknativ iznos finasijskog sredstva manji od njegove nadoknative vrednosti, pravno lice treba da smanji knjigovodstvenu vrednost na nadoknativi iznos. To smanjenje predstavlja gubitak zbog umanjenja vrednosti. Pravno lice treba odmah da prizna gubitak zbog umanjenja vrednosti finasijskog sredstva u dobitak ili gubitak.

Procenjivanja kratkoročnih potraživanja i plasmana vrši se u toku godine na osnovu rizika naplativosti. Potraživanja koja nisu naplaćena do kraja obračunskog perioda procenjuju se na sledeći način:

Indirektan otpis, odnosno ispravka vrednosti potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda preko računa ispravke vrednosti vrši se kod potraživanja od kupaca kod kojih je od roka za njihovu naplatu prošlo najmanje 360 dana.

Indikatori verovatne nenaplativosti potraživanja su: kašnjenje kupaca u izmirivanju svoje obaveze, blokada računa kupca, nad kupcem je pokrenut postupak likvidacije ili stečaja, prilikom uskladjivanja potraživanja ili obaveza, kupac ne priznaje iskazano potraživanje itd.

Direktan otpis potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda se vrši ukoliko je nenaplativost izvesna i dokumentovana (npr.: društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši njihovu naplatu, potraživanje je zastarelo u skladu sa relevantnim propisima kojima se uređuje zastarelost poput ZOO (Zakon o obligacionim odnosima), kupca je nemoguće locirati usled toga što je brisan iz nadležnog registra i sl.).

Prilikom utvrđivanja indirektnog i direktnog otpisa potraživanja uzimaju se u obzir odredbe Odeljka 32 – Događaji posle izveštajnog perioda.

Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrednosti potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti na predlog komisije za popis potraživanja i kratkoročnih plasmana donosi odbor direktora društva.

Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca na predlog komisije za popis potraživanja i kratkoročnih plasmana donosi odbor direktora društva.

10. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Preduzeće je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izloženo određenim finansijskim rizicima i to:

- a) kreditni rizik,
- b) tržišni rizik (koji obuhvata rizik od promene kursa stranih valuta, rizik od promene kamatnih stopa i rizik od promene cena) i
- c) rizik likvidnosti.

Upravljanje rizicima u Preduzeću je usmereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Preduzeća u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta.

Dnevnim nadzorom nad svim aktivnostima u skladu sa sistemom unutrašnje kontrole i procedurama upravljanja rizicima, kao i pažljivim nadgledanjem trendova razvoja na tržištu, merenjem rezultata, odobravanjem uvođenja novih proizvoda, organizovanjem akcija sa popustima za određene proizvode, Preduzeće procenjuje i priprema planove budućih novčanih tokova, prati redovne i potencijalne obaveze i obezbeđuje sredstva za tekuću likvidnost. U cilju smanjenja rizika poslovanja Preduzeće poseduje polise osiguranja imovine i zaposlenih po osnovu rizika koji se mogu osigurati.

10.1. Kreditnirizik

Kreditni rizik je rizik da će jedna strana u finansijskom instrumentu, neispunjenjem svoje obaveze, prouzrokovati finansijski gubitak druge strane.

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, potraživanja od pravnih i fizičkih lica i preuzetih obaveza.

10.1.1. Potraživanja od kupaca

Izloženost Preduzeća po osnovu kreditnog rizika za potraživanja od kupaca iznosi 365 dana.

Nedospela potraživanja dospevaju uglavnom u roku od 20 dana od datuma fakturisanja usluga, u zavisnosti od ugovorenih rokova plaćanja.

10.1.2. Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima na dan 31.12.2023. iskazane su u iznosu od RSD 187.363 hiljada (31.12.2022. RSD 200.278 hiljada). Iskazane obaveze su većim delom dospele za plaćanje. Dobavljači uglavnom ne zaračunavaju zatezne kamate na dospele obaveze. Preduzeće dospele obaveze, saglasno politici upravljanja finansijskim rizicima, izmiruje u ugovorenim i zakonom propisanim rokovima.

Najveći deo obaveza se odnosi na AD EPS Ogranak Kolubara za isporučenu toplotnu energiju, i odnosi se na dug iz prethodnog perioda (period 2012-2014 godine). U toku je postupak pred Privrednim sudom u Beogradu gde očekujemo da će ovo pitanje biti rešeno u korist JP „Toplifikacija“ Lazarevac.

10.2. Tržišni rizik

Rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih cena. Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- a. valutnog rizika,
- b. rizika kamatne stope i
- c. drugih rizika od promene cene.

10.2.1. Rizik od promene kursa stranih valuta

Valutni rizik je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznog kursa.

Valutni rizik (ili rizik od kursnih promena) se javlja kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja nije funkcionalna valuta u kojoj su oni odmereni.

10.2.2. Rizik od promene kamatnih stopa

Rizik od promene kamatnih stopa je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih kamatnih stopa.

Rizik od kamatne stopese javlja kod kamatonosnih finansijskih instrumenata priznatih u bilansu stanja (na primer, krediti i potraživanja i emitovani dužnički instrumenti) i kod nekih finansijskih instrumenata koji nisu priznati u bilansu stanja (na primer, nekim obavezama po kreditima).

Preduzeće vrši analizu izloženosti riziku od promene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi uzimajući u obzir alternativne izvore finansiranja i refinansiranja, pre svega za dugoročne obaveze budući da one predstavljaju najznačajniju kamatonosnu poziciju. Aktivnosti upravljanja rizicima imaju za cilj da optimizuju neto rashod od kamata, uz uslov da su tržišne kamatne stope na nivou koji je u skladu sa poslovnom strategijom Preduzeća.

10.2.3. Rizik od promene cena

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju od rizika kamatne stope ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

Rizik od promene cena se javlja kod finansijskih instrumenata zbog promena, na primer, cena robe ili cena kapitala.

10.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Preduzeće neće biti u mogućnosti da finansira sredstva odgovarajućim izvorima finansiranja sa stanovišta rokova i stopa i rizik nemogućnosti da se sredstvo realizuje po razumnoj ceni u odgovarajućem vremenskom okviru.

Preduzeće upravlja likvidnošću sa ciljem da osigura da izvori finansiranja budu raspoloživi za izmirenje obaveza u trenutku njihovog dospeća. Preduzeće neprekidno procenjuje rizik likvidnosti identifikovanjem i praćenjem promena u izvorima finansiranja potrebnim za ispunjenje poslovnih ciljeva Preduzeća, a u skladu sa poslovnom strategijom Preduzeća.

Upravljanje likvidnošću je centralizovano na nivou Preduzeća. Preduzeće svojom imovinom i obavezama upravlja na način koji mu obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze.

U cilju zaštite od promene deviznog kursa, Preduzeće u periodima u kojima ima višak slobodnih obrtnih sredstava, sa poslovnim bankama ugovara terminske kupovine deviznih sredstava sa pokrićem (pokriveni forward) sa dospećima u terminima dospelosti poznatih deviznih finansijskih obaveza.

10.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja kapitalom je da Preduzeće zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala. Preduzeće prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti, koji se izračunava kao odnos neto dugovanja Preduzeća i njegovog ukupnog kapitala.

Preduzeće procenjuje da su finansijski rizici na prihvatljivom nivou, odnosno da je system internih kontrola vezan za ovu grupu rizika efikasno dizajniran i vrlo efektivan za ostvarivanje ciljeva.

11. POSLOVNI DOGAĐAJI NAKON ISTEKA POSLOVNE GODINE

Preduzeće prati sve važne poslovne događaje koji su nastupili nakon isteka poslovne godine u skladu sa MRS 10. Okolnost koja će imati negativan uticaj na ekonomiju, kako na makro, tako i na mikro nivou, jeste rat koji je eskalirao u Ukrajini u februaru 2022. godine. Dalji obim uticaja krize u Ukrajini na poslovanje Preduzeća zavisiće od razvoja događaja. Dalja eskalacija ukrajinske krize i oštre sankcije Rusiji bi verovatno dovele do ekonomske krize u Evropi, čija bi dubina i intezitet prvenstveno zavisila od mera ekonomskog „rata“ koje bi međusobno primenjivale Evropska unija i Rusija.

Lazarevac, 27.05.2024.

DIREKTOR

Mr. Vukašin Janjević, dipl.ecc